Dva dneva mladinske glasbe

Pod tem naslovom prinaša »Slovenski narod« naslednje poročilo:

»Trboveljski slavček« je v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj pod najvišjim pokroviteljstvom ter v okrilju ljubljanske sekcije Jugosl. učit. udruženja priredil svoj lastni stoti koncert in revijo 19. mladinskih zborov iz naše banovine.

Predvsem je treba podčrtati uspešno privatno iniciativo našega učiteljstva, ki je v tako brezprimerno vzornem redu organiziralo dvoje mladinskih glasovnih prireditev z nad 1200 mladimi pevci iz bližnjih in dalnjih krajev naše banovine. S tem je dokazalo svojo visoko stanovsko disciplino, točno umevanje svojih kulturnih nalog, njih prekomerno uspešno vršitev v šoli in izven nje ter se je s tem postavilo na čelo cele svoje državne učiteljske organizacije. Mladini, ki jo vodijo in vzgajajo ti idealni, požrtvovalni in vešči učitelji, je telesno in duševno zdravje zasigurano, jasna in srečna bodočnost zajamčena.

Vsem nam in širokemu svetu poznani »Trboveljski slavček« je praznoval v soboto zvečer svoj stoti nastop. Pripravljalnemu odboru, ki mu je načeloval eden naših najspretnejših organizatorjev, g. Drago Supančič, se je celo ob koncu izredno velike letošnje poplave koncertov posrečilo napolniti Unionsko dvorano tako v soboto zvečer ob priliki jubilejnega koncerta »Trboveljskega slavčka«, kakor tudi v nedeljo zjutraj za revijalni nastop mladinskih zborov. Obema koncertoma je prisostvoval kraljev zastopnik s svojimi adjutanti, zastopnik bana, zastopnik najvišje cerkvene oblasti, člani prosvetne uprave itd.

V treh gladkih, vzornih nastopih je »Trboveljski slavček« pod vodstvom svojega pevovodje g. Avgusta Šuligoja poleg državne himne zapel 17 pesmi, od priproste narodne do kompliciranega Osterčevega »Kvarteta« tako vzorno, brezhibno, v tako visoko umetniški izvedbi, kakor sem o tem zopet in zopet že poročal. Premnogo nastopov je petje morda nekoliko zmehaniziralo, pevci so morda za las otopeli, toda počitek in predstoječe srečno letovanje ob morju jim bo prav kmalu vrnilo ono sočno svežino in srčno iskrenost, ki je bila njihova največja odlika. Za vsako pesem jih je radostno občinstvo nagradilo z živim ploskanjem.

Za marsikoga zanimivejši kot koncert »Trboveljskega slavčka« je bil nedeljski tekmovalni nastop 19. mladinskih zborov. Niso to vsi zbori, kar jih premore naša banovina. Mnogo prav odličnih je zaradi raznih ovir ostalo doma. V bodoče bi se dali morda taki nastopi organizirati za ljubljansko okrožje posebej, za mariborsko zase. Mladinski zbori, ki so v nedeljo nastopili, so bili sledeči: mladinski zbor Sokola z Jesenic (pevovodja Razinger Lado) z 51 pevci, Št. Vid pri Ljubljani (Jovan Maks) s 120 pevci meščanske in osnovne šole, izmed vseh zborov najodličnejši, ki že danes po komaj enoletnem delu in le par nastopih ne zaostaja daleč za »Trboveljskim slavčkom«, mladinski zbor osnovne šole z Jesenic (Rabič Lojze) z 62 pevci, Dolnja Lendava (Ljubič Mirko) s 56 pevci, korajžen, temperamentno pojoč zbor Žetale (Tomažič Božo), 55 pevcev, Litija (strokovno odlično šolani pevovodja Pirnik Maks), 71 pevcev, Žiče pri Konjicah (Ulaga Emil), 43 pevcev, dekliški pevski zbor licejske osnovne šole iz Ljubljane (Svetek Albina), 90 pevk, edini zbor iz Ljubljane in, na žalost, ne prvi. Planina pri Sevnici (Gruden Franc), 43 pevcev, Medija-Izlake (Korošec Drago), 57 pevcev, Šmartno ob Paki (Hudales Oskar in Klančnik Franc), 39 pevcev, Ig pri Ljubljani (Petrovčič Mara), 44 pevcev, Brežice (Lempl Vlado), cerkveni zbor, 31 pevcev, Šmartno pri Litiji (Kovačič Maks), 63 pevcev, Zagorje ob Savi (Kopčiva Ivan), 68 pevcev, Komenda (Trobič Anton), 49 pevcev, Gornja Lendava (Župan Ana) 32 živahnih, pogumnih glasov, Radeče pri Zidanem mostu (Čuk Franjo), 64 pevcev, in končno mladinski zbor meščanske šole iz Novega mesta (Štrbenk Karel), 100 pevcev, za Št. Vidom prvi zbor. Podrobno presojo vseh teh zborov in njihovih pevovodij si pridržuje nalašč v to svrho izvoljena komisija, sestoječa iz ljubljanskih glasbenikov. Iz umljivih razlogov ne gre razpravljati o vseh teh stvareh v javnosti. Podčrtati pa je treba ponovno, da so vsi ti zbori že danes dosegli tako umetniško višino, o kakršni se našim pevcem pred leti ni niti sanjalo. Poleg »Trboveljskega slavčka« imamo že sedaj celo gnezdo mlajših »slavčkov«, ki z nepričakovano velikim uspehom goje mladinsko glasbo in ki jo bodo v doglednem času dvignili na nesluteno visoko umetniško stopnjo. Prav nobenega ni med njimi ki bi ga, upoštevajoč vse razmere, mogli oceniti s slabim redom. Nasprotno: težko bi bilo določiti, kateremu gre za še prej omenjenima dvema zboroma prvenstvo. Pomisliti še treba, da so vsi ti zbori mladi začetniki. Tudi pevovodje so še mladi ljudje in za njimi ni nobene dolgoletne prakse. S posebnim ponosom smem reči, da je večina teh učiteljev-dirigentov izšla iz mojih rok za časa mojega delovanja na učiteljski šoli. Seveda sem pa tudi za to svoje delo prejel zasluženo plačilo! — Da, res, šele sedaj! Z navdušenim, uspešnim, idealnim udejstvovanjem teh mladih, iskrenih ljudi!

Ko bi ti pevovodje in ti zbori imeli za seboj stoti nastop, ko bi uživali toliko pevskih ugodnosti, imeli toliko sreče, kakor jo ima danes »Trboveljski slavček«, bi tega prav gotovo dosegli in nekateri nemara celo prekosili.

V začetnem skupnem nastopu je bilo okroglo 1200 pevcev, ki so z neverjetno enodušnostjo in izglajenostjo zapeli dovolj težkih troje pesmi pod vodstvom Šuligoja. Naši odrasli pevci, ako se združijo v tak-le skupen nastop, niti izdaleka ne dosežejo tako vzornega in glasbeno tako dovršenega uspeha.

Zato: klobuk doli pred to mlado, nadepolno pevsko generacijo. Izvršila bo umetniške naloge, kakršnim mi nismo bili kos. -č.

Splošne vesti

XIV. REDNA GLAVNA SKUPŠČINA JUU

Jugoslovenskega učiteljskega udruženja bo 23., 24. in 25. avgusta 1934. v Beogradu z naslednjim dnevnim redom:

1. **Otvoritev skupščine, volitev šestih zapisnikarjev, treh overovateljev zapisnika kakor tudi potrebnih odborov.**
2. **Odhod k zadušnici za umrlimi podporniki in ustanovitelji.**
3. **Verificiranje delegatskih mandatov.**
4. **Poročilo skupščinskega odbora. Podelitev razrešnice izvršnemu in nadzornemu odboru.**
5. **Volitev novega izvršnega in nadzornega odbora.**
6. **Spremembe in dopolnitve pravil in poslovnika.**
7. **Resolucija.**
8. **Predlogi in vprašanja.**

Dvorana, v kateri bo skupščina, bo naknadno objavljena.

Začetek ob 9. uri.

Seja glavnega odbora bo 22. avgusta 1934. Začetek ob 16. uri.

Zgornje vabilo je bilo objavljeno v 50. številki »Narodne prosvete« od 10. junija 1934. brez oficielnega podpisa in dnevnega reda seje glavnega odbora. V isti številki »Narodne prosvete« je bil objavljen tudi komentar, ki ga prinašamo na drugem mestu pod naslovom: »Narodna Prosveta in sporazum«. ki ga pripravlja opozicija.«

Izvršni odbor JUU je z vsebino in načinom zgornje objave popolnoma prezrl pravila in poslovnik JUU ter samovoljno določil kraj in dnevni red skupščine. S tem dejanjem je izvršni odbor kršil naslednje člene pravil JUU:

čl. 18. — odstavek 4., čl. 26. in čl. 34, ki pravi »Dnevni red za glavne skupščine JUU sestavlja glavni odbor, ...«. Nadalje je kršil poslovnik JUU: čl. 82., ki se glasi: »Glavne skupščine so redne in izredne, ki jih sklicuje predsednik glavnega odbora po odločbi glavnega odbora.« Čl. 100., ki pravi: »Glavni odbor rešuje, kateri predlogi se bodo obravnavali na dnevnem redu skupščine. Glavni odbor lahko pooblasti izvršni odbor, da sam uredi to vprašanje«.

Kakor je članstvu znano, predsedstvo izvršnega odbora kljub ponovnim pozivom od strani sekcijskih uprav, članov glavnega odbora JUU in uprav sreskih društev, ni sklicalo seje glavnega odbora, ki bi dala eventualno pooblastilo za sklicanje glavne skupščine, določitve kraja in dnevnega reda.

Člen 87. pravil JUU pa točno zahteva, da mora biti poleg dnevnega reda glavne skupščine objavljen tudi dnevni red seje glavnega odbora, kar se pa v tem primeru ni zgodilo. Smatramo gornje vabilo za samolastno dejanje izvršnega odbora JUU in za neskladno s pravili ter si pridružujemo pravico do nadaljnjega postopka, ki naj dovede do točnega izvajanja pravil JUU in upoštevanja sklepov in predlogov uprav sekcij, članov glavnega odbora in uprav sreskih učiteljskih društev.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA SEKCIJE JUU ZA DRAVSKO BANOVINO

bo v nedeljo 17. junija 1934. ob 10. uri dopoldne v prostorih sekcije v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. **Čitanje in odobritev zapisnikov.**
2. **Poročila funkcionarjev.**
3. **Banovinska skupščina:**
   a) **določitev dneva;**
   b) **detajlno obravnavanje vseh točk dnevnega reda.**
4. **Glavna skupščina JUU.**

Prosimo, da se vsi člani upravnega odbora seje sigurno udeležijo.

Ivan Dimnik, s. r., predsednik. **Kumelj Metod**, s. r., tajnik.

»NARODNA PROSVETA« IN SPORAZUM

»Narodna prosveta« z dne 10. junija 1934. št. 50, priobčuje pod naslovom »Naše stališče k vprašanju sporazuma, ki ga pripravlja opozicija« sledeče:

Prijatelji grupacije sedanjega izvršnega odbora našega udruženja pogosto sprašujejo, kako gleda predsedstvo JUU na delo opozicije glede pripravljanja sporazuma. Na ta vprašanja dajemo naslednje sporočilo:

1. Učiteljstvo je razdeljeno v dve grupaciji, ena je s sedanjim izvršnim odborom, ki mu načeluje g. Damnjan Rašić, a druga je proti izvršnemu odboru.

2. Vodstvo opozicionalne grupacije tvorijo voditelji bivših učiteljskih strankarskih grupacij — upokojenci in aktivni.

3. Kot je bilo vedno doslej, obstojajo tudi sedaj te grupacije na politični podlagi.

4. Sporazum med sedanjim izvršnim odborom in privatno grupacijo se lahko ustvari samo v sorazmerju 3 proti 2, t. j., da bi imela grupacija izvršnega odbora v bodočem izvršnem odboru 6 članov, a opozicionalna grupacija 4 člane; v nadzornem odboru pa tri in dva člana.

5. Vprašanje glede oseb, ki jih hoče opozicionalna grupacija delegirati v izvršni in nadzorni odbor, je za grupacijo izvršnega odbora povsem postranskega pomena, izvzete so le osebnosti, ki so ostale pri ideologiji, objavljeni v znani knjigi.

6. Grupacija izvršnega odbora bo sama izbirala osebnosti, ki jih hoče delegirati v bodoči izvršni in nadzorni odbor in ne dovoljuje, da bi se opozicionalna grupacija vmešavala v to vprašanje.

7. Grupacijo izvršnega odbora bo polnopravno predstavljal pri vseh razgovorih edino g. Damnjan Rašić.

8. Predstavnik opozicionalne grupacije za razgovore ne more biti upokojenec niti osebnost, ki pripada ideologiji, objavljeni v kritizirani knjigi.

9. Ako ne bi hotela opozicionalna grupacija sporazuma pod navedenimi pogoji, tedaj bo grupacija izvršnega odbora nastopila samostojno pri bodočih volitvah banovinskih sekcijskih odborov in glavnega odbora.

METODE PREDŠESTOJANUARSKE PARTIZANSKE POLITIKE

Zgoraj prinašamo stališče »Narodne prosvete« in »gledanje« predsedstva JUU na sporazum.

Že dolgo opazujemo in obžalujemo, kako predšestojanuarski črv zopet razjeda naše javno življenje, kako se uporabljajo stare metode, da se vsaka neljuba oseba, ki je komu na poti, prične predstavljati za nasprotno šestojanuarski politiki in kako se ta črv zajeda tudi v naše vrste. So ljudje, ki se ne morejo otresti stare mentalitete in ki jim je razdvojenost neobhodno potrebna, zato posezajo nazaj pred šesti januar, da najdejo, kar bi jim prišlo prav ter na podlagi tega izkujejo svoje naklepe — ne oziraje se na strokovno delo, poklicne sposobnosti na osebno poštenost in na istinitost obdolžitve v nacionalnem pogledu.

Oni udarjajo, delajo pravne in socialne krivice — in mislijo, da vršijo veliko nacionalno delo!

Stari politiki so se lahko združili in opravljajo novo delo v novi smeri — s starimi metodami, kulturni delavci pa ne smejo reči ničesar, ker se ocenjujejo še vedno s starih stališč in se proglašajo za anacionalne, če si upajo kaj reči in tudi — če ne rečejo ničesar, ako komu ne gredo v račun.

Povedali smo ponovno, da nacionalizem brez zdrave etične osnove ni zdrav in da so »nacionalna« dejanja, ki se s stališča morale ne dajo zagovarjati — anacionalna in nasprotna šestojanuarski politiki.

Pogrešno gledata tudi »Narodna prosveta« in predsedstvo JUU na sporazum JUU, zato pravita **»da tvorijo vodstvo opozicionalne grupacije voditelji bivših učiteljskih strankarskih grupacij«** in da obstoja grupacija bloka 8 sekcij **»kot je bilo vedno doslej, tudi sedaj na politični podlagi.«** — Ni prožet duha šestojanuarske politike, kdor pobarva svojega nasprotnika s strankarsko barvo — samo da se ga znebi ali da ga z blatenjem izpodbija pri merodajnih činiteljih. Šestojanuarska politika narekuje, da je treba na temelju Manifesta pritegniti vse konstruktivne sile k skupnemu delu!

— **Delegati iz dravske banovine in učitelji**, ki se zanimajo za potek dogodkov v JUU in priprav za glavno skupščino, naj si naroče **»Jugoslovensko učiteljsko reč«**, glasilo bloka 8 sekcij za sporazum. Naroča se pri upravi »Jugoslovenske učiteljske reči« v Beogradu, Gajeva ulica št. 4. Vse številke do septembra t. l. stanejo skupno 10 Din.

— **Početniški glasbeni učiteljski tečaj** priredi oblastni odbor Podmladka rdečega križa v Beogradu od 2. julija do 2. avgusta t. l. v glasbeni šoli »Stanković«. Vplačilo za tečaj znaša 250 Din. Nekolekovane prošnje za sprejem je treba poslati najkasneje do 20. VI. Oblastnemu odboru Podmladka rdečega križa Beograd, Simina ulica 19./I.

— **O zborovanju petih sreskih društev JUU v Ljubljani** prinaša kratko poročilo tudi »Vestnik«, glasilo zveze učiteljskih društev za Moravsko in Šlezijo. To poročilo omenja predvsem predavanje o šolstvu in prosveti in poudarja, da se s takimi prireditvami praktično izvaja jugoslovansko-češkoslovaško bratstvo.

— **Tovarišicam!** Umrla je tovarišica Danica **Habjanova.** Tovarišice, namesto cvetja na njen prerani grob, zbirajte »nageljčke« v njen spomin za naš Dom. Tovarišica Leopoldina Kosova je podarila za Dom učiteljic kamen 100 Din. Prisrčna hvala! — **»Dom učiteljic«**, Vita Zupančičeva, Kopališka ulica 1.

— **Tovariši in tovarišice maturanti iz l. 1909.!** Dvajsetpetletnico praznujemo letos dne 5. jul. na Zaplazu pri Vel. Loki na Dolenjskem. Odhod zjutraj z dolenjskim vlakom z glavnega kolodvora. Tovariši, pridite, da obudimo po četrtstoletju lepe dijaške spomine!

O Mladi Jugoslaviji in drugem

Ko se takole borimo za mladinsko literaturo v »Našem rodu«, »Zvončku«, »Vrtcu« itd. na eni strani in »Mlado Jugoslavijo« na drugi strani, beži čas s silno brzino mimo nas, a mi vedno ostajamo, kakor zapozneli popotnik zadaj. Priklenjeni smo na tradicijo, ki bohotno živi v zastarelih nazorih v naših dušah in se bojimo žive sedanjosti, ki kliče novih podvigov in novih borcev v bližnjo bodočnost.

Čas pa bo šel mimo nas in njegove zahteve bodo slej ali prej zmagale, kjer še sedaj naletavajo na brezuspešen odpor. Ne more jih zavreti melodiozna kritika o propadanju kake kulture ne korist žurnalistiki, ali bolje na korist bolj širokemu gledanju v vse svetovne pojave, ki danes glodajo celotni svetovni sestav.

Če imajo mladinski literarni mesečniki svojo tradicijo in svojo kritiko že izvojevano, jo mora izvojevati tudi mladinski časopis »Mlada Jugoslavija«. Po prvi številki ne moremo vse obsoditi in novorojeno dete, radi kakšnih morebitnih osebnih sporov, radi konkurence itd., zavreči med staro šaro, dasi ima zamisel znak bodočnosti, torej vse možnosti, za popolen razvoj in uspeh.

Mogoče je imela prva številka »Mlade Jugoslavije« za vzrok svojega neuspeha več dejstev:

Nepravilno izbran uredniški odbor, v katerem ni bilo nobenega globljega poznavalca mladinske literature.

Premajhen krog boljših sotrudnikov, ki so že dosegli kake uspehe v mladinskem slovstvu in so mladini dostopni.

Neprimerna snov, ki je bila nagromadena brez globljega.

Ne smemo si predstavljati »Mlado Jugoslavijo« kot čisto žurnalističen list. Taka bi bila res zapisana propadu, ker si mladina želi poleg žurnalistike tudi literature.

Obenem pa moramo opustiti tisto neumno borbo, da naj kak mladinski list ali časopis ugodi vsem mladinskim starostnim stopnjam. To je neka nemogoča stvar, kakor politični časopis ene struje ne more ugoditi vsem strujam. Mladinski list ali časopis, ki bi hotel ugoditi nižji in višji stopnji, je zapisan neprestani kritiki zdaj zastopnikov nižje, zdaj zastopnikov višje stopnje. Tako se mora boriti za svoj obstoj, namesto, da bi se mogel razvijati, kakor bi bilo potrebno. Je preveč »pester«, ker najde vsak zrno svojega, a bralci ob edinem zrnu ostanejo lačni!

List ali časopis se more prilagoditi gotovi starostni dobi in se razvijati v njenem hotenju do popolnosti.

Za mladinski časopis ni posebno važno ime, radi katerega se največ ljudje borijo, temveč prvi zunanji videz in notranja vsebina. Oblika mora biti mična, naslovna stran privlačna, tisk in papir brezhibna, kakor tudi reprodukcija slik. Vsebina pa mora biti bolj revialno-žurnalističnega značaja z vsemi potrebnimi panogami človeškega udejstvovanja, ki mladino zanimajo. Seveda mora biti vse pisano zanimivo in stvarno, ker današnja mladina ni več včerajšnja.

Edino, kar bi moglo motiti urejevanje takšnega časopisa, bi bila razlika med hotenjem kmetske in mestne mladine. Toda pravi način bi se mogel najti, ker kmetsko mladino zanimajo dogajanja mest, a mestno dogajanja našega podeželja.

Uredniški odbor je pri mladinskem časopisu nepotrebna navlaka. Določi naj se samo en urednik, ki naj dobi sotrudnike za razumevanje današnje mladine.

Nepravilno zaznavanje vsebine takšnega mladinskega časopisa, ki mora premostiti prepad med pravo literaturo in stvarno žurnalistiko ter posegati v vse pojave sodobnega doživljanja: leposlovja, lirike, dramatike, tehnike, prirode itd.

Mogoče bi mogli našteti še več vzrokov, ki so zavrli prvi pohod mladinskega časopisa, a naj zadostujejo našteti.

Prezreti pa ne smemo dejstva, da so h kritiki prispevali največ naši starejši ali pa oni, ki so že sotrudniki kakega s tradicijo ovenčanega mladinskega mesečnika. To ne more biti pravo merilo in končna ugotovitev, da je »Mlada Jugoslavija« nepotrebna.

Otrok je izrekel svoje zadovoljstvo nad novim pojavom, a otroku se more sugerirati katerokoli mnenje, kakršen pač hoče biti vzgojitelj.

Časopisov imamo okrog 50.000, ki prihajajo v naše podeželje in jih berejo tudi otroci. »Mlada Jugoslavija« bi prinašala samo stare vesti. Ali jih »Domovina«, »Kmetski list« in »Domoljub« ne prinašajo? In česa je več v podeželju: časopisov dnevnikov ali tednikov? Torej to bi nekako ne držalo.

In cena? Ali se ne bi ista z večjo naklado zmanjšala in bi mogla doseči tudi 50 p ali še manj? In kaj da otrok lažje: 50 p na teden ali 2.50 Din na mesec, če vzamemo v poštev »Naš rod«.

Časopis pa se lahko prodaja komurkoli. Tu ni stalnih naročnikov, temveč le stalno število prodanih izvodov, ki jih lahko kupi danes eden, jutri drugi.

Vsako posamezno panogo bo časopis obravnaval. Tako bo delo veliko lažje in bolj smotreno.

»Mlada Jugoslavija« naj izhaja kot tednik ali vsaj štirinajstdnevnik, da bo mogla vršiti svoje veliko delo med novo mladino. V enem mesecu bo mogla nuditi mladini na štirih ali šestih straneh več kot mladinski list-mesečnik v pol leta. Tako bo mogla mladina rasti z duhom časa in ne bo več z odprtimi očmi gledala že nad deset let stare pojave, ki so znani na zapadu.

Tako bomo mogli hoditi v isti vrsti z ostalimi narodi, ki so nas že daleč prehiteli.

Ali naj zopet čakamo? Prvi neuspeh naj bo prva zmaga za bodoče poživljeno delo.

M. V.